

Notat 2008–18

Pelsdyrholdet i Norge – utvalgte emner

Ivar Hovland

NILF

Norsk institutt for
landbruksøkonomisk forskning

Tittel	Pelsdyrholdet i Norge – utvalgte emner
Forfatter	Ivar Hovland
Prosjekt	Diverse betalte småoppdrag (A810)
Utgiver	Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)
Utgiversted	Oslo
Utgivelsesår	2008
Antall sider	17
ISBN	978-82-7077-726-6
ISSN	0805-9691
Emneord	pelsdyr, besetningsstørrelse, fylkesfordeling, sysselsetting, offentlig støtte, investeringsstøtte

Litt om NILF

- Forskning og utredning angående landbrukspolitikk, matvaresektor og -marked, foretaksøkonomi, nærings- og bygdeutvikling.
- Utarbeider nærings- og foretaksøkonomisk dokumentasjon innen landbruket; dette omfatter bl.a. sekretariatsarbeidet for Budsjettnemnda for jordbruket og de årlige driftsgranskingene i jord- og skogbruk.
- Utvikler hjelpemidler for driftsplanlegging og regnskapsføring.
- Finansieres av Landbruks- og matdepartementet, Norges forskningsråd og gjennom oppdrag for offentlig og privat sektor.
- Hovedkontor i Oslo og distriktskontor i Bergen, Trondheim og Bodø.

Forord

På oppdrag fra Dyrevernalliansen og Dyrebeskyttelsen Norge har Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) gjennomført en analyse av ulike forhold ved pelsdyrnæringen.

Arbeidet med rapporten har vært gjennomført av Ivar Hovland. Vi takker oppdragsgiver for et interessant oppdrag.

Oslo, oktober 2008
Ivar Pettersen

Innhold

SAMMENDRAG	1
1 INNLEDNING.....	3
2 ANTALL OG TYPE BRUK MED PELTSDYR.....	5
2.1 Antall og type bruk med pelsdyr	5
2.2 Antall forkjøkken fordelt på fylker	6
2.3 Etableringsår og type driftsbygning	7
3 ÅRSVERK OG ARBEIDSFORDELING	9
3.1 Antall årsverk etter fylke.....	9
3.2 Pelsdyr som tilleggsnæring	10
3.3 Kjønn- og aldersfordeling på pelsdyrbrukerne	11
4 BUDSJETTSTØTTE TIL OG FRA PELTSDYRNÆRINGA	13
4.1 Avløserordning.....	13
4.2 Tilskudd til pelsdyrfôrlag	14
4.3 Investeringsstøtte.....	14
LITTERATURLISTE.....	17

Sammendrag

På oppdrag fra Dyrevernalliansen og Dyrebeskyttelsen i Norge har Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) gjennomført en undersøkelse av pelsdyrnæringen. Undersøkelsen er i hovedsak basert på data fra produksjonstilskuddsstatistikken per 1/1-2007. Det er foretatt geografisk inndeling etter fylker.

Beregningene viser at samlet arbeidsforbruk hos pelsdyroppdretterne tilsvarer i overkant av 580 årsverk. Tilsvarende beregninger for 1999 ga i overkant av 650 årsverk. Uten reduksjonen i arbeidsforbruket per minktispe ville antall årsverk ha vært omtrent det samme som i 1999 fordi antall minktisper ble mer enn fordoblet fra 1999 til 2007. Antall årsverk knyttet til produksjonen av reveskinn er nedadgående, siden 1999 har antall årsverk blitt redusert med rundt 90.

Når det gjelder offentlig budsjettstøtte til pelsdyrnæringa, utgjorde støtte til pelsdyrfôr-lag og pelsdyrfôr mest med 23,2 mill kroner i 2007. Refusjon av avløserutgifter er av NILF beregnet til å utgjøre 14,5 mill. kroner. Fra Innovasjon Norge har det blitt bevilget investeringstilskudd med 2,64 mill. kroner årlig som gjennomsnitt for perioden 2003–2007.

1 Innledning

NILF utarbeidet høsten 1998 en rapport om pelsdyrnæringen på oppdrag fra Dyrebeskyttelsen i Norge - «Pelsdyrholdet i Norge – utvalgte emner». Den rapporten tok bl.a. for seg pelsdyrskinnenes førstehåndsverdi sammenlignet med andre jordbruksprodukter, strukturen i pelsdyrholdet, budsjettstøtte og økonomien på enkeltbruk. I 2000 ble det skrevet en ny rapport: «Pelsdyrnæringens distriktsmessige betydning». Der var det særlig lagt vekt på sysselsettingen i næringen.

Dyrevernalliansen og Dyrebeskyttelsen i Norge har på ny henvendt seg til NILF med spørsmålet om å lage en ny rapport der en søker å ajourføre tidligere utgitte rapporter.

Det viktigste datagrunnlaget er Produksjonsstatistikken per 1/1-2007. En har for en stor del utført beregninger på grunnlag av denne statistikken. En har også benyttet data fra Statistisk sentralbyrås (SSB) utvalgstelling 2007. Denne er imidlertid mindre omfattende enn Jordbrukstellinga fra 1999 som ble benyttet i forrige rapport. Dette var en «fullstendig» telling som kun gjennomføres hvert 10. år.

Norges Pelsdyrslag og Innovasjon Norge har også bidratt med data. Dessuten har det i tidsskriftet *Bondevennen* sommeren 2008 vært publisert noen artikler om produksjon av minkskinn. Dette har vært nyttige kilder til bedre kunnskap om næringa.

2 Antall og type bruk med pelsdyr

2.1 Antall og type bruk med pelsdyr

Tabell 2.1 Antall enheter med pelsdyr, antall pelsdyr og gjennomsnittlig besetningsstørrelse. Etter fylke. Per 1/1-2007

	Antall enheter med pelsdyr	Enheter med mink	Antall mink/ilder	Mink/ilder per bruk	Enheter med rev	Antall rev	Revetisper per bruk
Østfold	4	3	5 306	1 769	2	123	62
Akershus	2	2	25	12	2	326	163
Hedmark	38	12	6 385	532	28	5 376	192
Oppland	59	17	9 636	567	49	9 832	201
Buskerud	14	2	3		14	1 408	101
Vestfold	3	2	1 205	603	2	431	216
Telemark	10	7	7 926	1 132	6	642	107
Aust-Agder	10	1	350	350	10	1 160	116
Vest-Agder	8	6	4 620	770	3	490	163
Rogaland	65	52	60 914	1 171	22	2 581	117
Hordaland	16	4	1 436	359	13	1 499	115
Sogn og Fjordane	62	10	5 117	512	59	6 760	115
Møre og Romsdal	33	9	3 446	383	32	5 366	168
Sør-Trøndelag	90	2	1 050	525	90	27 117	301
Nord-Trøndelag	16	6	2 458	410	12	1 865	155
Nordland	16	5	1 612	322	15	3 090	206
Troms	11	1	40	40	11	2 011	183
Finnmark	0						
Norge	457	141	111 529	791	370	70 077	189

Fylkene med størst andel av pelsdyr-enheter er Sør-Trøndelag med 19,7 prosent foran Rogaland (14,2 %) og Sogn og Fjordane (13,6 %). Flest bruk med mink er det i Rogaland med 34,7 prosent. Her finnes hele 54,6 prosent av minkbestanden. Nest størst er Oppland med 8,6 prosent av bestanden. Gjennomsnittlig besetningsstørrelse for minkfarmer er 791 tisper, opp fra 314 tisper i 1999. Antall farmere med mink har gått svakt ned siden 1999, fra 150 til 141. Fortsatt er det flest brukere som har rev, men antallet revefarmere er nesten halvert siden 1999, fra 792 til 370. Sør-Trøndelag har flest revefarmere med 24,3 prosent av det totale antall og nesten 39 prosent av alle revetisper. Av fylkene med flest rever, har Sør-Trøndelag de største besetningene med et gjennomsnittlig antall på 301 tisper per bruk. I gjennomsnitt for landet er det 189 tisper per farm, dette er opp fra 99 tisper i undersøkelsen fra 1999.

Tabell 2.2 Antall enheter med bare mink eller bare rev. Etter fylke. Per 1/1-2007

	Enheter med bare mink	Antall mink/ilder	Mink/ilder per bruk	Enheter med bare rev	Antall rev	Revetisper per bruk
Østfold	2	3 406	1 703	1	119	119
Akershus						
Hedmark	10	5 905	591	26	5 056	194
Oppland	10	5 880	588	42	8 065	192
Buskerud				12	1 405	117
Vestfold	1	810	810	1	220	220
Telemark	4	3 174	794	3	465	155
Aust-Agder				9	1 010	112
Vest-Agder	10	3 520	704	2	260	130
Rogaland	43	45 954	1 069	13	1 384	106
Hordaland	3	1 432	477	12	1 428	119
Sogn og Fjordane	3	623	208	52	5 758	111
Møre og Romsdal	1	500	500	24	4 079	170
Sør-Trøndelag				88	26 227	298
Nord-Trøndelag	4	1 498	375	10	1 770	177
Nordland	1	707	707	11	2 106	191
Troms				10	1 901	190
Finnmark						
Norge	87	73 409	844	316	61 253	194

Av minkfarmerne har 61,7 prosent bare mink, mens det blant revefarmerne er hele 85 prosent som bare har rev. Besetningsstørrelsen er omtrent den samme hos de med både mink og rev som hos de med bare ett dyreslag.

Samdrifter er lite utbredt i pelsdyrnæringa. Verken Pelsdyralslaget eller pelsdyrmiljøet på Jæren har kjennskap til at det forekommer samdrifter slik vi kjenner det fra melkeproduksjonen hvor det i 2006 var 4 065 eiendommer som drev i samdrift. Dette utgjør 28 prosent av alle bruk med melkeproduksjon. Dersom man ser på navnene til de 457 pelsdyrfarmerne er det kun fire som har med ordet samdrift i navnet. Man skulle også tro at det er på farmer med flest antall dyr at sannsynligheten for å finne samdrifter er størst. Men vi fant ingen. De fire nevnte hadde i gjennomsnitt 175 revetisper, litt under gjennomsnittet for alle med rev.

At det er få samdrifter med pelsdyr kan nok skyldes at byggekostnadene ligger lavere enn i andre produksjoner, i hvert fall når man tar hensyn til inntektspotensialet. Dessuten blir pelsdyrnæringa ofte betraktet som en tilleggsnæring, mens melkeproduksjonen som regel er hovednæringa.

2.2 Antall forkjøkken fordelt på fylker

I 2008 er det åtte forkjøkken, en nedgang på fem siden 2000. Det har blitt lagt ned anlegg i Hedmark, Buskerud, Telemark, Møre og Romsdal og Nord-Trøndelag. En regner med at sysselsettinga på de gjenværende 8 forkjøkken utgjør 80-90 årsverk. Fylkesvis er fordelingen som følger:

Tabell 2.3 Lokalisering av og sysselsetting i pelsdyrforkjøkken

Fylke
Østfold
Hedmark
Oppland
Rogaland
Sogn og Fjordane
Sør-Trøndelag (2 stk.)
Nordland

2.3 Etableringsår og type driftsbygning

Det er vanskelig å vite nøyaktig når pelsdyrfarmene er etablert, men Norges Pelsdyrslag oppgir at det i perioden 2004 til 2007 årlig har blitt etablert 10–15 nye farmer. Innovasjon Norge har i årene 2003–2007 årlig støttet mellom 19 og 42 prosjekter med pelsdyr. Vi finner det høyeste antallet i 2005 og 2006 med hhv. 42 og 40. Laveste antallet var i 2003 og 2007 med 19. Samme farm kan imidlertid motta både investeringstilskudd og rentestøtte. For å unngå å telle samme farm to ganger har vi også sett på antall bruk som har mottatt investeringstilskudd. Det var hhv. 7, 10, 27, 17 og 11 bruk i de fem årene. Ut fra sakstittelen ser en også at det kan omfatte både nybygging, utvidelse, restaurering osv. For hele perioden er det Rogaland og Sør-Trøndelag som har hatt flest farmer med investeringstilskudd med 11 hver. Det er bare i fylkene Akershus/Oslo, Troms og Finnmark man ikke finner bruk som har mottatt investeringstilskudd for perioden 2003–2007.

Når det gjelder bygningstyper har vi fått opplyst at det for mink ikke bare blir bygd store produksjonshaller, men også noen tradisjonelle minkskur. For rev er det derimot tradisjonelle reveskur som blir bygd.

3 Arsverk og arbeidsfordeling

3.1 Antall arsverk etter fylke

Ved beregningen av sysselsettingen for hele pelsdyrnæringa må man først regne ut et arbeidsforbruk per mink eller rev. Tidligere hadde man såkalte arbeidsforbruksnormer for rev og mink, men disse har gått ut på dato. Vi har i dag helt andre besetningsstørrelser enn det som var vanlig da normene ble utarbeidet.

Når det gjelder arbeidsforbrukstallene for rev, benyttet vi i vår forrige rapport (Notat 2000:19) tall fra Jordbruksstillinga 1999 (SSB). I SSB-statistikken er timeverkene som personene på en gård utfører fordelt mellom jord/hagebruk, tilleggsnæring og arbeid utenfor bruket. Pelsdyrhold er her definert som en tilleggsnæring. For å beregne mest mulig korrekt arbeidsforbruk i pelsdyrholdet ble det regnet på arbeidsforbruket blant de 331 brukene som hadde pelsdyr som eneste tilleggsnæring. I denne rapporten har vi beholdt differensieringen av normene etter besetningsstørrelse. Således er arbeidsforbruket for de første 50 revetisper 14,9 t/tispe, 12,8 t/tispe for de neste 50, deretter 10,7 t/tispe i intervallet 100–150 tisper, mens det for antallet som overstiger 150 regnes med 8,7 timer/tispe. Arbeidsforbruket per revetispe på de 22 brukene fra SSB's utvalgstilling var 9 timer, altså noe lavere enn tallene vi benyttet. Gjennomsnittsbesetningen var på 144 tisper. I følge Sjelmo (2006) kalkulerer Norges Pelsdyrslag med et arbeidsforbruk på 6,5 timer per blårevtispe og 7 timer per sølvrevtispe ved planlegging av nye farmer på 300 blårevtisper eller 280 sølvrevtisper.

For mink har vi benyttet et lavere arbeidsforbrukstall enn i forrige rapport. Da benyttet vi 6,2 og 5,3 timer/tispe for henholdsvis besetninger med færre og flere enn 165 tisper. I 2007 er gjennomsnittsbesetningen på rundt 800 tisper mot 314 tisper i 1999. Vi har derfor benyttet 2,5 timer per minktispe. Dette begrunnes med at det i SSB's utvalgstilling var i gjennomsnitt 2 timer per tispe, riktignok for bare 6 bruk som i gjennomsnitt hadde 681 tisper. Samt at det i den danske Håndbog til driftsplanlægning fra 2004 er oppgitt tall i intervallet 1,6 til 2,6 t/tispe for en minkfarm på 1000 tisper. Dette er en størrelse som gir fulltidsbeskæftigelse for en person. I Danmark burde man for øvrig ha et brukbart datagrunnlag da man har nesten 40 prosent av verdensmarkedet for minkskinn.

Tabell 3.1 Antall årsverk med pelsdyr etter fylke

Fylke	Arsverk mink	Arsverk rev	Arsverk pelsdyr
Østfold	7,2	0,9	8,1
Akershus	0,0	2,2	2,2
Hedmark	8,7	33,1	41,8
Oppland	13,1	60,2	73,3
Buskerud	0,0	9,8	9,8
Vestfold	1,6	2,7	4,3
Telemark	10,7	4,5	15,2
Aust-Agder	0,5	8,1	8,6
Vest-Agder	6,3	3,2	9,5
Rogaland	82,5	17,1	99,6
Hordaland	1,9	10,1	12,1
Sogn og Fjordane	6,9	47,3	54,2
Møre og Romsdal	4,7	34,2	38,9
Sør-Trøndelag	1,4	155,3	156,7
Nord-Trøndelag	3,3	11,7	15,1
Nordland	2,2	18,6	20,7
Troms	0,1	12,4	12,5
Finnmark	0,0		
Norge	151,1	431,5	582,7

Tabell 3.1 viser at sysselsettingen i pelsdyrnæringa i 2007 utgjorde 583 årsverk når en legger til grunn tallmaterialet fra produksjonstilskuddsstatistikken per 1/1-2007. Dette er en nedgang fra 661 årsverk i 1999. Nedgangen kan forklares med nesten halvering av antall revefarmer og redusert arbeidsforbruk per minktispe i forhold til beregningene for 1999. Bestanden av rev er omtrent som i 1999, mens antallet mink er mer enn fordoblet.

Selv om det er nedgang i antall årsverk for landet, har de to viktigste pelsdyrfylkene en svak økning. I Sør-Trøndelag øker antall årsverk med 3,5 siden 1999 fordi antall reve-tisper øker med 5000. I Rogaland øker antall årsverk med «bare» 5 selv om antallet mink-tisper er 36 800 høyere enn i 1999.

3.2 Pelsdyr som tilleggsnæring

Tabell 3.2 Fordeling av arbeidstimer på bruk med pelsdyr

Ar	Timeverk landbruk	Antall timeverk pelsdyr	Antall timeverk lønnsarbeid	Timeverk i alt
2007	1 919	1 533	867	4 319
1999	1 864	1 306	973	4 143

På bruk hvor pelsdyr er eneste tilleggsnæring ble det i 2007 i gjennomsnitt brukt 1 533 timeverk i pelsdyrholdet. Det utgjør 35 prosent av antall timeverk på bruket. Jord- og skogbruk utgjør 44 prosent, mens lønnsarbeid utgjør 20 prosent. Det er små endringer siden 1999. I utvalgstillingen for 2007 var det 28 bruk med pelsdyr som eneste tilleggsnæring, mens det i jordbruksstillingen fra 1999 var hele 331 bruk.

Som vi skal se av tabell 3.3 finner man ofte pelsdyr i kombinasjon med andre husdyr. Arbeidsmessig passer den bra sammen med sauehold, og på 370 bruk med rev har hele 138 bruk også sau. Arbeidstoppene kommer ikke samtidig for sau og pelsdyr.

Tabell 3.3 Kombinasjon av rev og andre husdyr

Fylke	Antall bruk	Gjennomsnittlig antall dyr	Gjennomsnittlig antall revetisper
Melkeku	87	17,4	175
Storfe	110	27,8	164
Ammeku	21	12,5	200
Sau over 1 ar	138	56,1	153
Avlsgris	10	12,5	103
Alle bruk med rev	370		189

Vi har ikke funnet hvor mye høyere arbeidsforbruket er i bestemte perioder av året. I den danske Håndbog til Driftsplanlægning står det at arbeidet med mink er meget ujevnt fordelt gjennom året, og det blir nevnt tre perioder med spissbelastninger. Det er parringsperioden (ca.4.–24. mars), dieperiode/fravenning (ca. 24. april–10. juli) og sortering/ pelsning (5. november–15. desember).

3.3 Kønns- og aldersfordeling på pelsdyrbrukerne

Tabell 3.4 Brukere etter alder. Pelsdyrbrukere og brukere i alt. 2007

Alder, ar	Pelsdyrbrukere		Brukere i alt	
	Antall	I prosent	Antall	I prosent
–39	91	20,0	9 648	20,6
40–49	133	29,1	13 997	29,9
50–59	133	29,1	13 883	29,7
60–65	62	13,6	6 404	13,7
66–69	18	3,9	1 884	4,0
over 70	20	4,4	991	2,1
Totalt	457	100,0	46 807	100,0
Gj. alder	52		49	

Aldersfordelingen blant pelsdyrbrukerne viser utrolig bra samsvar med tilsvarende fordeling av samtlige søkere av produksjonstilskudd. Tjue prosent av pelsdyrbrukerne er under 40 år. Når det gjelder andelen kvinnelige pelsdyrbrukere, er den 6,5 prosent. Man har da bestemt kjønn ut i fra navnet på bruker. Men det sier lite om hvem som faktisk utfører arbeidet med pelsdyrene. Vår forrige rapport viste at kvinnene stod for 19 prosent av timeverkene i pelsdyrnæringa. Dette var basert på utvalgstillinga fra 1999 og ligger trolig nærmere sannheten enn hva man finner ved å se på navnet til brukeren. For samtlige av landets bønder ligger kvinneandelen på 13,9 prosent. (Resultatkontrollen 2008).

4 Budsjettstøtte til og fra pelsdyrnæringa

4.1 Avløserordning

Det er få støtteordninger i pelsdyrnæringen. Over jordbruksavtalen går kun avløsertilskuddet og fraktutjevningssmidler til fôr. Avløsertilskuddet er refusjon av kostnader til leid hjelp, og utbetales kun dersom man har benyttet leid hjelp. Det er også en maksimalsats på 55 500 kr per bruk. Satsene per dyr er fastsatt ut fra arbeidsforbruket per dyr. I 2007 var satsen for rev 243 kr/tispe, mens man for mink fikk refundert 71 kr/tispe. Av 457 bruk med pelsdyr er det 171 (37,4 %) som ikke har andre husdyr. På bruk med andre husdyr enn rev/mink har vi beregnet avløsertilskuddet for samtlige dyreslag. Dersom sum avløsertilskudd for alle dyreslag overstiger grensen på 55 500 kr per bruk, har vi foretatt en forholdsmessig lik avkorting for alle dyreslag.

Tabell 4.1 Utbetaling av tilskudd til avløsning ved ferie og fritid etter fylker

Fylke	1000-kr
Østfold	166,8
Akershus	48,6
Hedmark	1 228,5
Oppland	1 959,9
Buskerud	318,0
Vestfold	145,7
Telemark	438,6
Aust-Agder	300,3
Vest-Agder	293,5
Rogaland	2 006,8
Hordaland	396,6
Sogn og Fjordane	1 549,1
Møre og Romsdal	1 108,9
Sør-Trøndelag	3 326,2
Nord-Trøndelag	449,1
Nordland	465,8
Troms	325,8
Finnmark	0,0
Norge	14 528,3

Tabell 4.1 viser at avløsertilskuddet til pelsdyr i 2007 utgjorde 14.5 mill. kroner. Vi må understreke at beløpet er beregnet av NILF og ikke finnes i noen statistikk. Totalt ble det i 2007 utbetalt 1.020 mill. kroner i avløsertilskudd til norske bønder.

4.2 Tilskudd til pelsdyrforlag

Formålet med tilskuddsordningen er å medvirke til utjevning av fraktkostnadene ved innfrakt av råstoffer til, og utfrakt av ferdigfôr fra fôrkjøkken. Ordningen skal bidra til å fremme en mest mulig rasjonell omsetning av pelsdyrfôr.

Tabell 4.2 Tilskudd til pelsdyrfor. 1000-kr

Ordning	2002	2003	2007
Tilskudd til pelsdyrforlag	24 800	21 839	19 658
Tilskudd til pelsdyrfor (refusjon)	5 284	5 462	3 542
Sum Tilskudd til pelsdyrfor	30 084	27 301	23 200

Tilskudd til pelsdyrfôr har blitt redusert i de seinere åra fra 30,1 mill. kroner i 2002 til 23,2 mill. kroner i 2007. I 2007 var ni pelsdyrfôrlag berettiget til tilskudd, mens det var 13 i 2001. Det gis innfrakttilskudd til pelsdyrfôrlag for transport av fiskeavfall og slakteavfall fra fiskeindustri/slakteri og til fôrprodusent. Utfrakttilskuddet gis til fôrprodusenten for transport av fôr ut til pelsdyroppdretterne.

Formålet med refusjon av fôrkostnader i pelsdyrnæringen er å bidra til at norsk pelsdyrnæring er konkurransedyktig på verdensmarkedet. Ordningen skal medvirke til at næringens fôrkostnader, som følge av Norges høye prisnivå på korn og kraftfôr, blir likestilt med verdensmarkedets fôrkostnader. Tilskuddet beregnes med basis i de merkostnader næringen har som følge av tollbelastningen ved bruk av utenlandsk fôr samt eventuelle merkostnader, sammenlignet med verdensmarkedets priser, ved bruk av innenlandsk fôr (for eksempel fiske- og slakteavfall).

Tilskuddet til pelsdyrfôr utbetales til Norges Pelsdyralslag og benyttes til fellestiltak for næringa.

4.3 Investeringsstøtte

Det er to typer investeringstøtte som pelsdyrnæringa har nytt godt av, investeringstilskudd og rentestøtte. Tilskuddet kan utgjøre inntil 30 prosent av godkjent kostnadsoverslag. Ordningen med rentestøtte innebærer at det kan gis støtte til å redusere kapitalkostnadene (rentekostnader) for lån opptatt til investeringsformål. Det kan gis rentestøtte til lån opptatt både i private banker og lån til landbruksformål i Innovasjon Norge. Rentestøtte-prosenten utgjør 50 prosent av renta på 3 års statsobligasjoner, og prosenten var i 2007 fastsatt til 1,9 prosent. Ordningen ble innført fra 2003. Rentestøtten blir beregnet ut fra et serielån med nedbetalingstid på 15 år. Utbetaling skjer fra det tidspunktet det er levert ferdigattest for utbygging, og deretter automatisk hvert halvår i 15 år framover. Det blir utarbeidet retningslinjer i hvert fylke for hvilke deler av landbruket som skal prioriteres.

Fra Innovasjon Norge har vi fått en oversikt over hvor mye som er betalt ut til pelsdyrnæringa i årene 2003 til 2007

Tabell 4.3 Utbetalte fylkesvise investeringstilskudd til pelsdyr 2003–2007. Kroner

Fylke	2003	2004	2005	2006	2007
Østfold		200 000		375 000	
Hedmark	20 000	30 000	648 100	850 000	100 000
Oppland	112 000		230 000		
Buskerud			225 000		
Vestfold					175 000
Telemark	123 000	121 000		335 000	
Aust-Agder		0	96 000		
Vest-Agder	82 000	200 000			
Rogaland	200 000	200 000	1 950 000	1 300 000	
Hordaland			104 000	114 000	150 000
Sogn og Fjordane			494 000		330 000
Møre og Romsdal	75 000	200 000	374 000		530 000
Sør-Trøndelag	97 000	319 750	342 000	515 000	509 000
Nord-Trøndelag	239 000		549 000	500 000	79 500
Nordland					105 750
Troms	8 300				
Sum	956 300	1 270 750	5 012 100	3 989 000	1 979 250

En ser av tabell 4.3 at det har vært en økning i utbetalte investeringstilskudd fra 956 300 kroner i 2003 til vel 5 mill. kroner i 2005. Det var Rogaland som bevilget mest til pelsdyr (mink) i perioden 2003–2007 med 3,65 mill. kroner.

I tabell 4.4 vises hva som er innvilget av rentestøttet lån. For eksempel vil rentestøtten for 2005 utgjøre 1,5 prosent av 6,1 mill. eller kr 91 461. Dette er relativt lite i forhold til for eksempel avløsertilskudd. I 2006 og 2007 var rentestøtten hhv. 1,8 og 1,9 prosent.

Tabell 4.4 Utbetalt fylkesvise BU-midler rentestøttet lan til pelsdyr 2003-2007. Kroner

Fylke	2003	2004	2005	2006	2007
Østfold		500 000			
Hedmark				3 180 000	
Oppland			460 000		
Buskerud			520 000		
Telemark	368 000			650 000	
Aust-Agder					
Vest-Agder	326 000	1 000 000			
Rogaland	400 000	500 000	3 850 004	3 400 000	1 300 000
Hordaland				200 000	
Sogn og Fjordane		1 436 266	2 367 398		990 000
Møre og Romsdal		500 000	200 000		1 590 000
Sør-Trøndelag	380 000	1 010 000		2 615 000	
Nord-Trøndelag	637 001		932 000	1 817 000	
Nordland					
Troms					130 000
Sum	2 111 001	4 946 266	8 329 402	11 862 000	4 010 000

Det er dessuten i 2005 og 2006 blitt gitt distriktsutviklingstilskudd i Nordland på hhv. 230 000 og 1 000 000 kroner og etableringstilskudd i samme fylke på 32 000 kr i 2006.

I tillegg til de to investeringsstøtteordningene som er nevnt over, får nyetablerere hjelp av Norges Pelsdyrslag til mye papirarbeid vedrørende tegninger, driftsplan, byggetillatelse og søknader om tilskudd fra Innovasjon Norge. Det gis også rentefritt lån til kjøp av avlstisper. Fôrlaget gir rabatt med 3 øre/kg fôr de to første årene (2007), begrenset oppad til kroner 15 000. Dessuten får nyetablererne kjøpe livdyr til redusert pris (kostpris) av de etablerte.

Fra Norges Pelsdyrslag har vi fått opplyst følgende om utdeling av forskningsmidler:

Tabell 4.5 Midler utdelt til forskning fra Norges Pelsdyrslag i perioden 2003–2007. Mill. kroner

	Mill. kroner
Dyrevelferd	3,4
For og forutnyttelse	2,7
Avl	1,0
Pelsdyrgarden (UMB-AS)	1,2
Sum	8,3

Vi kjenner ikke til at det har blitt utbetalt budsjettstøtte fra kommuner eller fylkeskommuner til næringa. Derimot vet vi at flere kommuner har subsidiert kjøp av melke-kvoter.

Litteratur

Bondevennen 2008. Nr. 24/25 og 28/29. Stavanger.

Budsjettnemnda for jordbruket 2008. *Resultatkontroll for gjennomføringen av landbrukspolitikken*. Oslo.

Dansk Landbrugsrådgivning, Landbrugsforlaget. *Håndbog til driftsplanlægning 2004*. Århus

Hovland, I., Nersten, N.K., Bøe, E., 2000. *Pelsdyrnæringens distriktmessige betydning*. Notat 2000-19. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning. Oslo.

Innovasjon Norge. Pers. medd. 2008

Norges Pelsdyrslag. Pers. medd. 2008.

Sjelmo, O., 2006. *Verdiskaping og sysselsetting i pelsdyrnæringen i Sør-Trøndelag*. Notat 2006-16. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning. Oslo.

Statens landbruksforvaltning (SLF) 2007. *Produksjonstilskudd i jordbruket PT-900*. Oslo.